

Životní prostředí – prostředí pro život

Mesto pre ľudí = mesto pre zdravý život

Ing.arch. Ingrid Konrad

Hlavná architektka

Hlavné mesto Slovenskej Republiky Bratislava

Venovať sa téme rozvoja mesta dnes je komplexnou úlohou. Dôsledky zmeny klímy sú v tomto smere najväčšou výzvou, prejavujú sa s veľkou razantnosťou a nachádzajú nás nepripravených. Zmena klímy je výzvou pre všetkých, ktorí sú zodpovední za rozvoj mesta. Priemerná ročná teplota vzduchu v oblasti Bratislavy sa za uplynulých 67 rokov zvýšila o 2 °C od roku 1951. Slovenský hydrometeorologický ústav na základe výstupov klimatických modelov očakáva, že do konca tohto storočia sa klimatické podmienky na Slovensku budú v mnohom ponášať na pomery, ktoré dnes prevládajú v južnej Európe, na Balkáne, v horšom prípade v oblasti východného Stredomoria. Inak povedané, na Slovensku budeme mať len dve ročné obdobia, veľmi dlhé, suché a horúce leto, a miernu daždivú zimu, sucho a nedostatok dostupnej úžitkovej vody. V roku 2017 sme mali od roku 1981 najdlhšie sucho, prízračné dažde v nasledujúcom roku zaplavili ulice a námestia, ochromili dopravu. V roku 2018 nás zasiahla najsúvislejšia vlna horúčav za posledné desaťročia.

Ako hlavná architektka mesta Bratislava som so svojím tímom iniciovala pristúpenie k iniciatíve Európskej Únie s názvom „*EU Cities adapt*“, zameranej na podporu miest pri príprave adaptačných stratégií. Následne za participácie odbornej verejnosti vypracoval Útvár hlavnej architektky *Stratégiu adaptácie na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy*, čo umožnilo mestu pristúpiť a plniť si záväzky Dohovoru starostov a primátorov pre klímu *Mayors Adapt*, ktorého je mesto signatárom od roku 2014. Som odbornou garantkou *Akčného plánu hlavného mesta SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy*, ako aj ďalších projektov zameraných na realizáciu adaptačných a mitigačných opatrení: „Bratislava sa pripravuje na zmenu klímy – pilotná aplikácia opatrení v oblasti zadržiavania zrážok v urbanizovanom prostredí“ (podporeného grantom EHP a Nórska, realizácia 2014-2017) a „Klimaticky odolné mestá a infraštruktúry (podporeného grantom Horizont2020 EÚ, realizácia 2015 – 2018) v rámci ktorých sme realizovali najmä obnovu prírodnej mestskej zelene, na verejnej stavbe sme realizovali vegetačné strechy a v bratislavskom lesoparku rekonštruovali vodné nádrže, či zhodnotili zraniteľnosť mesta a jeho obyvateľov na intenzívne zrážky a extrémne horúčavy.

Priniesli sme do Bratislavy kľúčové témy - obytné prostredie, jeho kvalita z ohľadom na zdravie človeka, energetická hospodárnosť a tvorbe a obnove obytného prostredia v mesta s ohľadom na zmenu klímy. Z toho dôvodu sme aktívne participovali na projekte EPO URBAN o udržateľnej obnove

obytnéj štruktúry a zaviedli sme bezplatné poradenstvo k obnove bytových domov v kontexte adaptácie na zmenu klímy, využívanie alternatívnych zdrojov energia a prvý krát sme začali hovoriť o zraniteľnosti obytného prostredia.

Neskôr sme sa zapojili do ďalšieho pilotného projektu „EU GUGLE“ o prechode európskych miest k hospodáreniu s udržateľnými a alternatívnymi zdrojmi energie - European cities serving as Green Urban Gate towards Leadership in sustainable Energy , kde mesto spolupracuje s Radou pre zelené budovy a Technickým a skúšobným ústavom stavebným na komplexnej obnove bytových domov z minulého storočia. Príkladná energetická obnova panelového bytového domu realizovaného v 80- rokoch minulého storočia na nízkoenergetickú budovu a diseminačná práca formou osvetu, filmu, workshopov a diskusií tlačí tému obnovy bytového fondu v Bratislave aj z hľadiska zraniteľnosti obytného prostredia a jeho adaptácie na zmenu klímy. Formou grantov – nenávratných finančných prostriedkov mesto podporuje malé projekty na vodozádržné opatrenia a šíri osvetu medzi laickou verejnosťou.

Kľúčovými sa stali podmienky pri posudzovaní investičných zámerov, kde sme nad rámec zákonov a vyhlášok vložili nutnosť používania adaptačných opatrení, všetky ploché strechy a kde je to len trochu možné aj steny vyžadujeme realizovať ako vegetačné, už dlhodobo sa musia investori vysporiadať so zrážkovou vodou na vlastnom území a aj z toho dôvodu zachovávať čo najväčšie územie prírodnej zelene a z hľadiska zadržiavania zrážkovej vody realizovať vodozádržné opatrenia. Zastavili sme betónovanie verejného priestoru. Tieto v podstate nefinančné opatrenia mesta sme zahrnuli aj do akčného plánu adaptácie a spojené aj s rozhovormi s architektami a investormi tvoria významnú osvetu v adaptácii i mitigácii. Pri projektoch spojených s realizáciami sme narazili na legislatívne bariéry, po perióde tzv. reálneho socializmu došlo k strate vplyvu verejného sektoru na rozvoj mesta, k silnej privatizácii aj bytov v našom meste a dnes máme do činenia s rozdrobeným vlastníctvom a z hľadiska komplexnej obnovy mestských štvrtí neuchopiteľným problémom.